

**Ministerstvo financí
České republiky**

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Analýza

NASTAVENÍ ŘÍZENÍ A KONTROLY VEŘEJNÝCH FINANCÍ

V RAKOUSKÉ REPUBLICCE

ZPRACOVATEL   **ČESKÁ REPUBLIKA – MINISTERSTVO FINANCÍ**
ODBOR 47 – CENTRÁLNÍ HARMONIZAČNÍ JEDNOTKA

Obsah

Úvod	2
1 Rakousko	3
1.1 Veřejná správa	3
1.1.1 Spolek	3
1.1.2 Spolkové země	3
1.1.3 Místní samospráva	3
1.2 Řízení a kontrola veřejných financí v Rakousku	4
1.2.1 Systém a jeho regulace	4
1.2.2 Centrální harmonizace	4
1.2.3 Vnitřní kontrolní systémy	5
1.2.3.1 Regulace	5
1.2.3.2 Veřejná vnitřní kontrola	6
1.2.3.3 Interní audit	7
1.2.3.3.1 <i>Praxe interního auditu na Spolkovém ministerstvu financí</i>	7
1.2.3.4 Spolková účetní agentura	11
1.2.3.5 Platební agentury	12
1.2.3.6 Nákupní agentury	12
1.2.4 Externí veřejná kontrola (nezávislý audit)	12
1.2.4.1 Spolkový účetní dvůr	12
1.2.4.2 Zemské účetní dvory a městský účetní dvůr ve Vídni	14
1.2.4.3 Kontrola územní samosprávy	14
1.2.4.4 Koordinace a spolupráce mezi kontrolními institucemi	15
1.2.5 Kontrola finanční podpory	16
1.2.5.1 Audit finančních prostředků z EU	16
1.3 Podstatné rysy systému řízení a kontroly veřejných financí v Rakousku	16
2 Seznam příloh	19

Úvod

Analýza Nastavení řízení a kontroly veřejných financí v Rakouské republice (dále jen „Analýza“) je zpracována jako součást projektu „Posílení řízení a kontroly veřejných financí“ z Programu Řádná správa Fondů EHP a Norska 2014-2021, Programové oblasti 16 - Řádná správa věcí veřejných, Odpovědné instituce (dále jen „Projekt“).¹

Hlavními cíli Projektu je získat nezávislé hodnocení stávajícího stavu řízení a kontroly veřejných financí, identifikovat hlavní nedostatky a jejich příčiny a připravit návrh věcného záměru zákona o řízení a kontrole veřejných financí včetně důkladné argumentace pro prosazení změny a hodnocení dopadu navrhované regulace.

Pro dosažení cílů Projektu bylo stanoveno několik dílčích aktivit, z nichž jednou je „získání know-how a shromažďování dobré praxe ostatních evropských zemí v oblasti legislativy řízení a kontroly veřejných financí“. V rámci této aktivity realizuje Ministerstvo financí České republiky několik zahraničních studijních cest následovaných zpracováním identifikovaných zkušeností, osvědčených postupů a formulací použitelných doporučení. Výstupem každé této cesty je analýza nastavení řízení a kontroly veřejných financí ve vybraných státech, v tomto případě v Rakouské republice.

V rámci studijní cesty absolvovala delegace Ministerstva financí České republiky schůzky se zástupci interního auditu Spolkového ministerstva financí („s Bundesministerium für Finanzen“), s vedoucí oddělení finanční kontroly EU fondů a interního auditu Spolkového ministerstva zemědělství, regionů a turismu („s Bundesministerium Landwirtschaft, Regionen und Tourismus“) a se zástupci Spolkového účetního dvora (Der Bundesrechnungshof) ve Vídni.

Hlavními tématy osobních jednání bylo nastavení vnitřního kontrolního systému, interní audit a finanční či jiné obdobné kontroly v orgánech veřejné správy. Daná témata byla předmětem diskuse především z hlediska jejich procesu a osvědčených postupů, které nemají v Rakousku legislativní ukotvení, a praktické využitelnosti jejich výstupů.

Dalšími vstupy do Analýzy jsou vedle informací získaných při osobních jednáních rakouské legislativní zdroje a vyplněný „Dotazník o finanční kontrole a auditu“ obdrženy od rakouské strany, který tvoří Přílohu č. 1 Analýzy.

---

¹ Více informací o Projektu je zveřejněno na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/posileni-rizeni-a-kontroly-verejnych-fin/zakladni-informace>

1 Rakousko

1.1 Veřejná správa

1.1.1 Spolek

Rakouská republika je spolkový stát (dále také „Spolek“), který tvoří 9 spolkových zemí s vysokou mírou autonomie. Těmto 9 spolkovým zemím (Burgenland, Korutany, Dolní Rakousko, Horní Rakousko, Salcbursko, Štýrsko, Tyrolsko, Vorarlbersko a Vídeň) zaručuje Spolková ústava Rakouska jejich vlastní zákonodárnou i výkonnou moc a každá kompetence je ve Spolkové ústavě (čl. 10-15) přiřazena Spolku nebo spolkovým zemím. Na úrovni Spolku zákonodárnou moc tvoří Národní rada a Spolková rada. Členové Národní i Spolkové rady se účastní společného zasedání v podobě tzv. Spolkového shromáždění, a to pouze v případech striktně stanovených Spolkovou ústavou. Výkonnou moc představuje prezident republiky, který jmenuje do čela spolkové vlády kancléře a na jeho návrh pak členy vlády. Spolkových ministerstev je 12, v čele ministerstva je ministr osobně odpovědný za jemu příslušející resort. V Rakousku neplatí zásada kolektivní odpovědnosti vlády nebo přímé odpovědnosti kancléře. Každý ministr je členem spolkové vlády. Rezorty jednotlivých ministerstev se skládají z ministerstva a jemu podřízených institucí.

1.1.2 Spolkové země

Na úrovni země zákonodárnou moc tvoří zemský sněm a výkonnou moc vykonává zemská vláda. Zemské sněmy se podílejí i na činnosti Spolkové rady. Politickým reprezentantem spolkové země je zemský hejtman, který je v čele zemské vlády. Při výkonu svých činností je u záležitostí ve vlastních kompetencích země zodpovědný zemskému parlamentu. Za výkon přenesené působnosti v rámci spolkové státní správy je zodpovědný spolkové vládě. V každé zemi je zřízen úřad zemské vlády, který je řízen úředníkem navrženým zemskou vládou a schváleným spolkovou vládou. Obdobný úřad bývá zřízen i u municipalit.

1.1.3 Místní samospráva

Z hlediska organizace místní správy se Rakousko člení na obce a okresy. Toto členění je ve všech spolkových zemích stejné. Okresy v Rakousku jsou nejnižším stupněm státní správy a vykonávají úkoly, které jim jsou stanoveny Spolkem i zeměmi. Okresů je celkem 109, vč. 15 statutárních měst, které plní funkci okresů. Na úrovni okresů neexistují samosprávné orgány. Okresy nemají vlastní právní subjektivitu, mohou konat jen jménem Spolku nebo spolkové země. Orgánem státní správy na úrovni okresu je okresní úřad, v čele s hejtmanem, kterého jmenuje zemská vláda a které hejtman za výkon své funkce odpovídá.

Zatímco v Rakousku existuje na 8 932 664 obyvatel 2 095 obcí, tj. v průměru připadá na jednu obec 4 264 obyvatel, tak v České republice je zřízeno 6 254 obcí při 10 701 777 obyvatelích, tj. v průměru na jednu obec připadá 1 711 obyvatel. Obecní samospráva je jedinou úrovní územní samosprávy a je podrobně upravena ve Spolkové ústavě (čl. 116 – 120). Jako orgány obce se vždy zřizují obecní zastupitelstvo, obecní rada anebo ve městech s vlastním statutem (nad 20000 obyvatel) městský senát a starosta. Správu obce vede obecní úřad (městský úřad), správu měst s vlastním statutem magistrát. Kompetence obce mohou být jednak vlastní, jednak přenesené ze Spolku nebo spolkové země. Všechny obce, bez ohledu na svou velikost,

plní v rámci uvedených působností stejné úkoly, tedy se neliší rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Spolková ústava přesně definuje také právní charakter přenesené působnosti obcí - určuje, který orgán obce přenesenou působnost vykonává, a zároveň stanovuje sankce za porušení správní podřízenosti. Rozsah vlastní i přenesené působnosti obcí se však často odvíjí nejen od právního rámce, ale též od ekonomických možností každé obce. Zvláštní statut je přiznán Vídni jako hlavnímu městu spolkové republiky. Vídeň je současně země, město s vlastním statutem a obec. Z tohoto důvodu má zastupitelstvo města současně postavení zemského parlamentu, městský senát vykonává současně činnosti, které jsou přiznány zemské vládě a starosta je i zemským hejtmanem. **Obce podléhají kontrole (dozoru) Spolku či spolkové země², přestože jsou v mezích zákona nezávislé a nevztahují se na ně povinnosti vyplývající z pokynů spolkové či zemské vlády.**

1.2 Řízení a kontrola veřejných financí v Rakousku

1.2.1 Systém a jeho regulace

V rakouské legislativě neexistuje právní definice systému řízení a veřejných financí, která by rozlišovala jeho složky. Systém řízení a kontroly veřejných financí v Rakouské republice zahrnuje následující složky:

- Vnitřní kontrolní systémy
  - veřejná vnitřní kontrola
  - interní audit
- Externí veřejná kontrola (nezávislý audit)
  - úroveň Spolku
  - úroveň spolkových zemí
  - úroveň místní samosprávy
- Kontrola veřejné finanční podpory
  - finanční prostředky z národních zdrojů
  - finanční prostředky z EU fondů

1.2.2 Centrální harmonizace

Rakousko nezavedlo žádné zvláštní harmonizační opatření na spolkové úrovni. V Rakousku také není žádná centrální instituce zodpovědná za finanční inspekci. V jednotlivých zemích je začleněna v rámci vnitřního kontrolního systému do finančního řízení.

---

² Čl. 119a odst. 1 Spolkové ústavy - *Spolková vláda a země vykonávají právo dozoru nad obcí tak, aby při řízení vlastní působnosti neporušovala zákony a vyhlášky, zejména nepřekračovala její působnost a plnila úkoly, které obci ukládá zákon.*

1.2.3 Vnitřní kontrolní systémy

1.2.3.1 Regulace

Spolkovou ústavou jsou výslovně deklarovány rozpočtové zásady úspornosti, hospodárnosti a účelnosti³ jako závazné zásady pro spolkové správní orgány. Podrobná pravidla procesu vnitřního kontrolního systému (řídící kontrola, interní audit) nejsou v Rakousku legislativně upravena a tento proces funguje na dobrovolné bázi, jelikož odpovědnost je na manažerovi (vedoucím entity). Ve spolkových zákonech jsou uvedena jen některá stručná základní ustanovení týkající se nastavení vnitřního kontrolního systému jako např.:

- podle § 9 odst. 1 zákona o spolkovém rozpočtu musí orgány spravující rozpočty (dále jen „rozpočtový orgán“⁴) využívat k provádění účetních úkonů Spolkovou účetní agenturu a vedoucí rozpočtových orgánů mají povinnost zřídit a provozovat systém vnitřní kontroly
- podle § 7 odst. 4 zákona o spolkových ministerstvech může být na spolkovém ministerstvu zřízen interní audit. Toto ustanovení je jedinou právní úpravou interního auditu v rakouské spolkové legislativě.

Hlavními právními předpisy upravujícími oblast vnitřního kontrolního systému v Rakousku jsou⁵:

- **Spolková ústava** – je základním právním dokumentem, který mimo jiné výslovně deklaruje rozpočtové zásady úspornosti, hospodárnosti a účelnosti jako závazné zásady pro spolkové správní orgány, upravuje základní pravidla činnosti a organizace Spolkového účetního dvora, včetně povinnosti ověřovat při kontrolách správnost číselných údajů, soulad s právními předpisy a naplnění principů úspornosti, hospodárnosti a účelnosti a zmocnění k vydání právního předpisu pro další úpravu Spolkového účetního dvora;
- **Zákon o spolkových ministerstvech** – stanovuje možnost zřídit na spolkovém ministerstvu interní audit;
- **Zákon o spolkovém rozpočtu** – stanovuje mimo jiné také povinnost rozpočtových orgánů využívat k provádění účetních operací Spolkovou účetní agenturu a vedoucí rozpočtových orgánů mají povinnost zřídit a provozovat systém vnitřní kontroly, a dále upravuje základní pravidla činnosti Spolkové účetní agentury a zmocňuje Spolkové Ministerstvo financí k vydání právního předpisu pro další úpravu Spolkové účetní agentury;
- **Zákon o Spolkovém účetním dvoře** - upravuje pravidla činnosti a organizace Spolkového účetního dvora;
- **Zákon o Spolkové účetní agentuře** - upravuje základní pravidla činnosti Spolkové účetní agentury.

---

³ Čl. 119a odst. 2 Spolkové ústavy - die Sparsamkeit, Wirtschaftlichkeit und Zweckmäßigkeit

⁴ § 6 zákona o spolkovém rozpočtu – vymezení pojmu rozpočtový orgán

⁵ Uvedené právní předpisy tvoří Přílohy č. 2 až 6 Analýzy

1.2.3.2 Veřejná vnitřní kontrola

Vnitřní kontrola a rozvoj systémů veřejné vnitřní kontroly do značné míry souvisí s rozpočtovou a účetní reformou zahájenou v roce 2013 a zahrnuje rozšíření oblasti interního auditu směrem k orientaci na výkon. Definice vnitřní kontroly je odlišná od definice v České republice a je zaměřená na odpovědnost a spolehlivost. Odpovědnost je za činnost útvaru a nezaměřuje se na "formality" řídicích procesů, ale na výsledek, tedy na výkon. Pro nastavení veřejné vnitřní kontroly se využívají standardy COSO, které jsou jedním z přístupů k popsání vnitřního kontrolního systému. Za zavedení vnitřního kontrolního systému v jednotlivých entitách veřejného sektoru odpovídá vedoucí této entity.

Spolkový účetní dvůr zveřejnil pro potřeby veřejné správy **Směrnici pro vnitřní kontrolní systém**⁶, která byla původně koncipována jako interní předpis Spolkového účetního dvora. Poté, co Spolkový účetní dvůr opakovaně informoval veřejnost o vytvoření této směrnice ve svých výročních zprávách, vzrostl zájem veřejné správy o její implementaci. Spolkový účetní dvůr směrnici zveřejnil jako metodický dokument, který lze využívat jako návod k zavedení, hodnocení a zlepšování systémů vnitřní kontroly ve veřejné správě. Tato směrnice se odkazuje na povinnost vyplývající ze Spolkové ústavy (čl. 126b odst. 5) Spolkového účetního dvora ověřovat při kontrolách správnost číselných údajů, soulad s právními předpisy a naplnění principů úspornosti, hospodárnosti a účelnosti. Spolkový účetní dvůr uvádí, že tam, kde právní řád nemá výslovný standard pro zřízení vnitřního kontrolního systému, stanoví se taková povinnost od všeobecných požadavků na řízení veřejného sektoru.

Koncepce veřejné vnitřní kontroly v Rakousku je postavena na **principu manažerské odpovědnosti** založené na principu legality v hierarchické a monokratické struktuře veřejné správy a v jejích kontrolních a koordinačních nástrojích. Je doplněna o nástroje vnitřní správy, jako je „řízení podle cílů“, řízení lidských zdrojů (např. hodnotící pohovory, systémy odměňování) a interní audit. Všechny organizace ve veřejné správě rozpočtují a účtují na akruálním principu, který usnadňuje kontrolu rozpočtu tím, že prezentuje akruální spotřebu zdrojů a podle peněžních toků uvedených ve výkazu peněžních toků. Výsledovka a výkaz peněžních toků jsou součástí zákona o státním rozpočtu. Od roku 2009 také platí, že prostředky, které si jednotlivá ministerstva nevyčerpají do konce roku, jim nepropadnou, ale mohou si je převést do rezervního fondu a následně použít bez povinného přiřazení – vazby na účel, tj. dle priorit ministerstva. Dle vyjádření zástupců Spolkového Ministerstva financí se tak každý ministr de facto stává svým ministrem financí a je schopen rozšířit vlastní působnost o efektivní správu rozpočtových prostředků založenou na principech úspornosti, hospodárnosti a účelnosti. Řízení rozpočtu je zaměřené na výkon a řízení úřadů na výsledek, přičemž platí 4 zásady: zaměření na výsledek, transparentnost, efektivita a věrné zobrazení finanční situace státu.

Systém vnitřní kontroly na Spolkovém ministerstvu financí se dotýká všech složek zapojených do veřejných financí a je primárně zřízen na úrovni generálních ředitelství a přizpůsoben potřebám konkrétní provozní oblasti. V souladu s monokratickou strukturou veřejné správy jsou nižší manažeři odpovědní svým nadřízeným, přičemž za celkový chod úřadu/resortu se parlamentu zodpovídá ministr. Při schvalování rozpočtu jsou stanoveny roční cíle pro každé

---

⁶ Směrnice pro vnitřní kontrolní systém tvoří přílohu č. 7 Analýzy

pracoviště a jejich splnění je v dalším roce hodnoceno. Následnou kontrolu zajišťuje Spolková účetní agentura.

Řízení rizik

V roce 2013 byl zřízen centrální útvar řízení rizik pro Spolkové ministerstvo financí. Interní auditoři Spolkového ministerstva financí jsou přítomni na jednáních útvaru pro řízení rizik. Podle vyjádření zástupců Spolkového ministerstva financí je manažer řízení rizik spíše koordinátorem rizik, ale záleží to na konkrétní osobě. Rizikové oblasti jsou stanoveny na základě konzultací s managementem nebo na základě předchozích zkušeností spíše než na základě podrobných analýz.

1.2.3.3 Interní audit

Pravidla interního auditu vychází z „Mezinárodních standardů pro profesní praxi interního auditu“ (IPPF) od Mezinárodního institutu interních auditorů (IIA), (dále jen „mezinárodní standardy IIA“), avšak interní audit nebyl v Rakousku rozvíjen jako součást veřejné vnitřní kontroly. Interní audit může být zřízen na spolkovém ministerstvu na základě § 7 zákona o spolkových ministerstvech. Toto ustanovení je také jedinou právní úpravou interního auditu v rakouské spolkové legislativě. Zavedení interního auditu je ve veřejné správě na spolkové úrovni fakultativní, nicméně všechna spolková ministerstva mají funkci interního auditu zavedenou. Úprava konkrétních procesních pravidel pro výkon interního auditu, práv a povinností interních auditorů nebo požadavků na výstupy interního auditu je ponechána na jednotlivých ministerstvech. Konkrétně na Spolkovém ministerstvu financí jsou pro interní audit vydány dva vnitřní předpisy závazné pro Spolkové ministerstvo financí a jeho podřízené organizace. **Vyhláška o kontrolní organizaci** upravuje postavení interního auditu ve vztahu k vnitřnímu kontrolnímu systému a **statut auditu**, který upravuje činnost interního auditu. Oba metodické materiály pro interní audit vycházejí z mezinárodních standardů IIA.

1.2.3.3.1 Praxe interního auditu na Spolkovém ministerstvu financí

Činnost interního auditu Spolkového ministerstva financí zahrnuje:

- interní audit všech oddělení Spolkového ministerstva financí na základě vnitřních předpisů k internímu auditu a na základě mezinárodních standardů IIA,
- mezinárodní audity, jako jsou audity certifikačních orgánů v oblasti financování výdajů a společné celní audity s Evropskou komisí,
- audit institucí se spolkovou účastí, které spadají do odpovědnosti spolkového ministra financí, v souladu s právními ustanoveními nebo úmluvami,
- spolupráce se Spolkovým účetním dvorem v obecných záležitostech auditu a týkajících se finančních auditů,
- účast v národních a mezinárodních institucích v oblasti auditu,
- poradenství ve strategických otázkách na základě zjištění z auditů,
- koordinace s Úřadem pro vnitřní záležitosti při plánování auditu.

Interní audit Spolkového ministerstva financí může tedy auditovat činnost Spolkového ministerstva financí a jeho podřízených organizací, ale nemůže auditovat např. celou zakázku rekonstrukce své vlastní historické budovy, kterou spravuje jiné spolkové ministerstvo. Část z této zakázky audituje jiné ministerstvo, pod které spadá správa budovy. U **sdílených služeb** (např. tisk, kdy tuto službu spravuje Spolkové ministerstvo financí pro více ministerstev)

je otázkou, kdo to bude auditovat a kdo bude platit. Ministerstvo, které službu spravuje, může účtovat poplatky za náklady (resp. jejich poměrnou částí). Interní audit může například také auditovat, jakým způsobem si samo Spolkové ministerstvo financí stanovilo své rozpočtové cíle v rámci výkonnostního rozpočtování („performance budgeting“).

Kontrolní akce v rámci interního auditu jdou nad rámec finančních auditů a auditů správnosti. Zahrnují **provozní audity** a zejména **audity řízení**. **Audity delikvence** zajišťuje specializovaná jednotka auditu. Ve výroční zprávě vedoucí interního auditu hodnotí jeho organizační nezávislost na základě mezinárodních standardů IIA a standardů INTOSAI. Činnosti nad rámec auditu nejsou v rámci interního auditu vykonávány, kromě příležitostné poradenské nebo koordinační činnosti v oblasti interního auditu. V kontrolách interního auditu převažují nad audity souladu („compliance“), které nejsou primárním záměrem interního auditu, **audity řízení v souladu s principy úspornosti, hospodárnosti a účelnosti**⁷. Audity se nemusí soustředit na všechny principy „3E“ současně, ale mohou být zaměřeny pouze na samotnou účelnost, hospodárnost či úspornost v konkrétní oblasti. Management se samozřejmě může proti výsledkům ohradit a odůvodnit svoje rozhodnutí oproti doporučení interního auditu, takže nemusí dojít k celkové shodě mezi interním auditem a managementem. Management není povinen aplikovat doporučení interního auditu.

Plánování a proces interního auditu

Interní audit Spolkového ministerstva financí používá zkrácenou verzi mezinárodních standardů IIA, stejně jako ostatní spolková ministerstva. Podle vyjádření zástupců interního auditu Spolkového ministerstva financí si každé ministerstvo postupy upravuje podle svých potřeb, ale vždy v souladu s mezinárodními standardy a s orientací interního auditu na výkon. **Oddělení interního auditu jednotlivých spolkových ministerstev mezi sebou navzájem nespolupracují a výsledky nesdílí.**

Auditní týmy jsou pevně stanoveny v ročním plánu interního auditu Spolkového ministerstva financí na začátku každého roku. Auditní tým na každý rok připraví detailní plán, který je prodiskutován s managementem Spolkového ministerstva financí a podepsán spolkovým ministrem financí. Na ad-hoc audity musí interní audit vždy požádat o svolení spolkového ministra financí, aby tento audit mohl být z kapacitních důvodů vyměněn za jiný. Přílohou auditního plánu jsou 3 plány z předchozích let. **Jeden audit trvá 4 měsíce**, tak se mohou členové auditních týmů prostřídat, aby každý auditor měl obecný přehled a nebyl zaměřen pouze na konkrétní téma. Auditor se tedy na začátku roku dozví, že první 4 měsíce bude v týmu A, další 4 měsíce v týmu B a nakonec v týmu C pod jednotlivými vedoucími týmů („team leader“). Jeden tým tvoří zpravidla 1 vedoucí a 1 - 2 auditoři. V současné době má Spolkové ministerstvo financí 4 stálé auditní týmy - 4 vedoucí týmu a na jeden tým tak připadají 3 audity ročně. Práce v auditním týmu je projektově řízená a výkon interního auditu je rizikově orientován. Interní audit nerozlišuje jednotlivé typy auditů, jelikož audity jsou zaměřeny na předmět bez ohledu na hledisko jeho zkoumání. Každý audit je jiný, proto není potřeba audit speciálně pojmenovávat a neexistuje v podstatě žádná obecná šablona pro audit. Podstatný je audit hlavních oblastí činnosti Spolkového ministerstva financí, jako např. výběr přímých daní, a podle kapacitních možností je pak plánován audit ostatních oblastí,

---

⁷ Čl. 126b odst. 5 Spolkové Ústavy

kteře jsou identifikované jako rizikové. Zpravidla jsou v plánu zahrnuty 2-3 daňové audity, 1 zákaznický audit a 1 centrální audit.

Auditní zprávy

Auditní zprávy Spolkového ministerstva financí jsou předkládány spolkovému ministrovi, generálnímu tajemníkovi a vedoucím pracovníkům auditované jednotky a zástupcům příslušné vyšší úrovně organizační jednotky. V případě auditu institucí se spolkovou účastí, které spadají do odpovědnosti spolkového ministra financí, se nereportuje přímo ministrovi, ale managementu jednotky takového subjektu. Zástupci auditovaného útvaru, tak příslušné vyšší úrovně organizační jednotky odpovědné za řešení zjištěných problémů nebo potenciálních problémů jsou zvaní na závěrečné projednání výsledků interního auditu. **Přidaná hodnota interního auditu spočívá především v tom, že vedoucímu auditovaného útvaru dokáže interní auditor srozumitelně vysvětlit doporučení interního auditu.** Před zveřejněním auditní zprávy probíhá **podrobná diskuze mezi interním auditorem a vedoucím auditovaného útvaru**, na které si objasňují a vysvětlují výsledky auditu. Podle vyjádření zástupců interního auditu Spolkového ministerstva financí je **vzájemné porozumění mezi interním auditorem a auditovaným subjektem zcela zásadní pro vnímání interního auditu jako služby přidávající hodnotu dané organizaci.** **Provedení/neprovedení schváleného opatření jsou sledována a čtvrtletně reportována spolkovému ministrovi financí a generálnímu tajemníkovi.** Pokud jsou během auditu zjištěny podvody a/nebo nesrovnalosti, je informován Úřad pro vnitřní záležitosti Spolkového ministerstva financí, který je odpovědný za kontroly přestupků. Tento úřad zahajuje samostatné vyšetřování. Vyšetřovací procesy probíhají paralelně a jsou koordinované. Existuje jasné oddělení mezi finanční inspekcí a interním auditem.

Roční report interního auditu

Interní audit Spolkového ministerstva financí každý rok zpracovává **roční report pro spolkového ministra financí.** Roční report je interním dokumentem a slouží pouze pro informování ministra o činnosti, předpokladech a omezeních interního auditu (např. v jednom roce počet týmů klesl z 6 na 3, takže ve vyjádření o nezávislosti interního auditu bylo uvedeno, že interní audit nemohl nezávisle ověřit vše, co mělo být ověřeno). Zpracování tohoto ročního reportu je dobrovolné a záleží na každém ministerstvu, zda a jak ho bude vytvářet. Spolkové ministerstvo financí roční report zasílá pro informaci také Spolkovému účetnímu dvoru.

Kvalifikace interních auditorů a jejich průběžné vzdělávání

Průběžné odborné vzdělávání je zajišťováno na základě obecného veřejného vzdělávacího programu pro absolventy vysokých škol a doplňkového základního vzdělávacího programu pro interní auditory. Řada auditorů získá titul „Master of Business Administration public auditing“ na Ekonomické univerzitě ve Vídni. Ostatní jsou „certifikovaní manažeři podnikových rizik“ nebo vyučují interní projektové řízení na vysoké škole apod. Spolkové ministerstvo financí má vlastní Spolkovou akademii veřejné správy, na které lze získat certifikáty ze státní zkoušky z veřejné správy, státní zkoušky z auditu daní, státní zkoušky z daní a cel.

Poptávání jsou auditoři, kteří mají již zkušenosti s veřejnou správou obecně, není přítomné podstatné v jaké oblasti, jelikož jednotliví auditoři se v rámci práce v auditních týmech nezaměřují na konkrétní témata, nejsou specializováni. Zkušební doba je 4 měsíce (výkon

jednoho auditu). Jedním z problémů je platová politika na Spolkovém ministerstvu financí. Existuje podstatný rozdíl mezi ohodnocením zaměstnanců daňových úřadů a Spolkovým ministerstvem financí (konkrétními interními auditory). Pro všechny platí stejný zákon, ale v té samé funkci jsou zaměstnanci na daňových úřadech podstatně lépe ohodnoceni (měsíčně může být rozdíl až 300-400 EUR). Na Spolkovém ministerstvu financí mohou mít větší bonusy, které ale nejsou jisté a nepočítají se do důchodového systému.

Spolkové ministerstvo financí požaduje, aby interní auditor byl:

- objektivní v každém auditu;
- kompetentní (znal auditní techniky a dovednosti);
- odborný (znal kulturu, cíle a práci dané entity, mluvil s vedením společnosti napřímo);
- kompetentní v projektovém řízení (byl schopný řídit projekty auditu od prvního kroku do zprávy z auditu, byl schopný vést audit jako tým podle základních projektových pravidel);
- schopen týmové spolupráce;
- přizpůsobivý neustálým změnám (byl si vědom vývojových kroků vlastní administrativy a prostředí).

Spolkové ministerstvo financí výrazně přispívá svým auditorům na certifikace a další vzdělávání. Na Spolkovém ministerstvu financí existuje IIA trénink pro nové auditory nebo trénink pro manažery apod. Existuje zde tzv. sebehodnocení ve 3 úrovních znalostí v různých oborech, na základě tohoto sebehodnocení může pak vedoucí interního auditu dobře určovat školící programy pro jednotlivé zaměstnance.

Po každém auditu auditní tým zpracovává **poznatky z provedeného auditu** („Lessons learned“), které se prodiskutují v rámci celého interního auditu.

Do interních auditů lze zapojit ze Spolkového ministerstva financí i odborníky (konzultanty) specializované na danou oblast. Např. do auditu v oblasti lidských zdrojů může být zapojen odborník Spolkového ministerstva financí na lidské zdroje a tým interního auditu s ním může spolupracovat, ale nestává se tím součástí týmu jako interní auditor.

Hodnocení kvality interního auditu

Hodnocení kvality interního auditu není v Rakousku zákonem upraveno a funguje tedy pouze na dobrovolné bázi. **Vlastní interní audit je každé čtyři roky podroben externímu hodnocení kvality podle mezinárodních standardů IIA.** Externí hodnocení kvality kombinují s mezinárodním „bench-markingem“, díky němuž jsou výsledky hodnocení horizontálně srovnatelné, a jejich vypovídací hodnota se tím pro ministra stává relevantnější.

Jak bylo již výše uvedeno, přidaná hodnota interního auditu spočívá především v tom, že interní auditor dokáže komunikovat s auditovaným subjektem a dokáže mu objasnit a vysvětlit zjištění interního auditu. V návaznosti na tyto diskuze mezi interními auditory a auditovaným subjektem před vydáním auditní zprávy je dalším krokem ke zlepšení kvality interního auditu vyplnění **dotazníku zpětné vazby**. Tento dotazník vyplňuje auditovaný subjekt pro interní audit a odpovědi jsou využívány pro zvýšení kvality dalších auditů.

1.2.3.4 Spolková účetní agentura

V Rakousku jsou zřizovány agentury k zajištění plnění úkolů na centrální úrovni, které jsou součástí ministerstev nebo stojí nezávisle mimo strukturu vlády. Zákon o spolkovém rozpočtu z roku 2013 dělí instituce zapojené do rozpočtového procesu na regulační instituce (odpovědnými za plánování a rozhodování) a výkonné instituce (odpovědné za výkon a částečně za vnitřní kontrolu). Mezi výkonné instituce patří Spolková účetní agentura, platební agentury a nákupní agentury. Vnitřní kontrolní opatření stanovená v zákoně o spolkovém rozpočtu zahrnují materiální a výpočetní kontroly, kontroly činností s ohledem na dodržování rozpočtových a účetních předpisů a v jednotlivých případech namátkové následné kontroly. Tyto kontroly (ověření) provádějí výkonné instituce (zejména Spolková účetní agentura⁸).

Spolková účetní agentura je veřejná právní instituce, která přebírá účetnictví Spolku. Je centrálním poskytovatelem služeb pro spolkové účetnictví a zaručuje kompetentní, transparentní a spolehlivé služby. Spolková účetní agentura je ve vlastnictví Rakouské republiky, ale jedná se o externí spolkovou společnost, která jedná nezávisle a v souladu se zákonem o Spolkové účetní agentuře. Rozsah odpovědnosti vůči rozpočtovým orgánům (spolková ministerstva) je vymezen v zákoně o spolkovém rozpočtu⁹ a zahrnuje zejména:

- organizování, získávání a zaznamenávání účetních dat včetně jejich předávání Spolkovému výpočetnímu centru;
- zpracování platebních transakcí (s výjimkou hotovostních plateb);
- sledování plnění pohledávek a závazků Spolku v souladu s jejich splatností;
- příprava faktur
- příprava roční účetní závěrky;
- vnitřní kontrola¹⁰
- nezbytná opatření související se zřizováním a rušením platebních agentur;
- zápis zúčtovacích údajů z výkazů platebních agentur do systému zúčtování rozpočtových subjektů;
- sledování řádného plnění úkolů přenesených na finanční řízení Spolku prostřednictvím systému vnitřní kontroly.

Při plnění výše uvedených úkolů je Spolková účetní agentura vázána pokyny a přímo komunikuje s odpovědným vedoucím rozpočtového orgánu, jehož úkoly plní. Kromě těchto zákonných služeb může Spolková účetní agentura pro své zákazníky poskytovat i služby, které jsou stanoveny smluvně. Poskytuje služby všem spolkovým ministerstvům, nejvyšším institucím státu (prezidentská kancelář, parlamentní správa, ústavní soud, nejvyšší správní soud, rakouská rada ombudsmana, účetní dvůr) i právníkům osobám spravovaným spolkovou vládou.

---

⁸ § 115 zákona o spolkovém rozpočtu

⁹ § 9 zákona o spolkovém rozpočtu

¹⁰ § 113 až 116 zákona o spolkovém rozpočtu

1.2.3.5 Platební agentury

V případě potřeby se pro zúčtování plateb v hotovosti rozpočtovými orgány zřídí platební agentury¹¹, které jsou omezeny na nezbytnou míru. Platební agentury jsou organizačně součástí zřizujících rozpočtových orgánů. Při plnění úkolů, které jí přísluší, je platební agentura vázána pouze pokyny rozpočtového orgánu, jehož úkoly plní a s nímž přímo komunikuje.

1.2.3.6 Nákupní agentury

Nákupní agentury¹² jsou v oblasti finančního řízení a kontroly v zásadě odpovědné za zúčtování a správu movitého i nemovitého majetku spolkových rozpočtových orgánů (kromě peněz, pohledávek, nehmotného majetku, aktiva a federální zájmy), pokud tyto úkoly nejsou svěřeny také Spolkové účetní agentuře.

1.2.4 Externí veřejná kontrola (nezávislý audit)

Orgány veřejné finanční kontroly kontrolují rozpočtové a hospodářské řízení spolku, spolkových zemí a obcí. Jejich hlavním úkolem je formulovat doporučení a způsoby, jak lze státní úkoly provádět účinněji a efektivněji. Na základě ustanovení čl. 126b odst. 5 Spolkové ústavy jsou hodnotící standardy finanční kontroly založeny na zásadách úspornosti, hospodárnosti a účelnosti a jsou tím tak závazné pro spolkové správní orgány.

Externí finanční kontrolu ve veřejné správě zajišťují v Rakousku tyto instituce:

- Rakouský spolkový účetní dvůr - úroveň Spolku;
- Zemské účetní dvory – úroveň spolkové země (9);
- kontrolní instituce na úrovni místní samosprávy.

1.2.4.1 Spolkový účetní dvůr

Nejvyšším orgánem účetní a rozpočtové kontroly je Spolkový účetní dvůr, jehož existence a základní pravidla činnosti a organizace jsou zakotvena ve Spolkové ústavě v samostatné hlavě¹³. Tato úprava obsahuje především vymezení osobní a věcné působnosti a vnitřní organizaci Spolkového účetního dvora. K úkolům Spolkového účetního dvora mimo kontrolní pravomoci dále patří zpracování spolkového závěrečného účtu. Spolkový účetní dvůr audituje, schvaluje a po podpisu spolkového ministra financí předkládá Národní radě spolkový závěrečný účet. Národní rada nebo spolková vláda mohou po Spolkovém účetním dvoře požadovat provedení kontroly u určitého subjektu. Základem pro zpracování spolkového závěrečného účtu jsou závěrečné účty jednotlivých spolkových ministerstev, spolkových zemí, svazu obcí, obcí a dalších zákonem stanovených subjektů. Konečné závěrečné účty se předají Spolkovému účetnímu dvoru ke konsolidaci a kontrole (§ 117 odst. 1 zákona o spolkovém rozpočtu). Kontrola konečné spolkové účetní závěrky z hlediska výpočtové správnosti

---

¹¹ § 10 zákona o spolkovém rozpočtu

¹² § 11 zákona o spolkovém rozpočtu

¹³ Hlava sedmá Spolkové ústavy – (čl. 121 až 128) Manažerská a účetní kontrola

a souladu s pravidly pro účetnictví a sestavování účetní závěrky se provádí v souladu s profesionálně uznávanými auditorskými směrnicemi a standardy. Výsledky a doporučení auditu jsou zveřejněny v auditní zprávě. Podrobnější úpravu Spolkového účetního dvora pak podle čl. 128 Spolkové ústavy konkretizuje zákon o Spolkovém účetním dvoře.

Audity Spolkového účetního dvora jsou plánovány především **na základě rizikově orientovaného přístupu**:

- 93% výzkum (indikace občanů, média a tisk, debaty),
- 7% audit na zakázku.

Zaměření auditu je na předmět, ne na objekt kontroly. Typem auditu je výkonnostní audit nebo compliance audit.

Spolkový účetní dvůr podle Spolkové ústavy přímo podřízen Národní radě tedy zákonodárnému orgánu. Předseda Spolkového účetního dvora je generálním tajemníkem INTOSAI (Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí). Působnost Spolkového účetního dvora je v ústavě vymezena na základě osobní působnosti.

Spolkový účetní dvůr kontroluje:

- **finanční hospodaření Spolku**, tj. zodpovídá za kontrolu spolkové účetní závěrky, kterou schvaluje a zpracovává spolkovou výroční zprávu pro zveřejnění spolkové účetní závěrky,
  - spolková účetní závěrka se sestavuje na základě ročních výkazů rozpočtových orgánů, které ji zasílají Spolkovému ministerstvu financí, a to je pak souhrnně zašle ke konsolidaci a kontrole Spolkovému účetnímu dvoru,
  - poté, co spolkový ministr financí vyjádří své stanovisko (připomínky), je spolková účetní závěrka předložena Národní radě,
  - není retrospektivní oprava chyb (IPSAS 3) - čísla jsou pak zafixována zákonem,
  - Spolkový účetní dvůr může opravovat chyby během konsolidace a může kdykoliv požadovat jakékoliv potřebné informace (§ 9 zákona o Spolkovém účetním dvoře),
  - přímo přístup do SAP, lze pracovat přímo v něm nebo si data extrahovat, některá data je nutné vyžádat u Spolkového ministerstva financí;
- **finanční hospodaření spolkových zemí, svazků obcí a obcí s nejméně 10 000 obyvateli**
  - u obcí mohou auditovat vše, pokud má obec nejméně 10 000 obyvatel (vč. jí zřízených organizací),
  - u obcí pod 10 000 obyvatel zajišťují audity kontrolní instituce na úrovni místní samosprávy,
  - audity na vyžádání probíhají u obcí na základě požadavku celého zastupitelstva, nejen starosty a Spolkový účetní dvůr pak sám určuje, kdy audit bude a jaké metody auditu použije;
- **audity na vyžádání** probíhají u spolkových ministerstev na základě požadavku spolkového ministra - např. se často stává, že nový ministr chce auditovat práci minulého ministra, lze také požádat o "cross party audit" (ministr si požádá o audit práce jiného ministra, který je/byl z jiné politické strany);
- **finanční hospodaření fondů, nadací a ústavů**, které jsou spolkem, spolkovou zemí, svazkem obcí nebo obcí spravovány;

- **hospodaření podniků, kde má spolek, spolková země nebo obec padesáti procentní účast na kapitálu nebo daný podnik provozuje;**
- **hospodaření veřejnoprávních korporací s finančními prostředky spolku, spolkové země nebo obce, hospodaření sociálních pojišťoven, profesních komor založených zákonem a dále na základě obyčejného zákona;**
- **veřejnoprávního provozovatele vysílání ÖRF nebo nemocnice.**

Do působnosti Spolkového účetního dvora nepatří kontrola fyzických osob.

O kontrolách, které Spolkový účetní dvůr provádí v záležitostech týkajících se spolkových zemí resp. obcí, Spolkový účetní dvůr informuje spolkovou vládu, resp. starostu. Ti jsou povinni Spolkový účetní dvůr informovat o opatřeních, která na základě jeho zjištění přijali. Spolkový účetní dvůr navíc může předkládat Spolkovému parlamentu zvláštní zprávy, v nichž označí osobní odpovědnost konkrétního státního úředníka za závadné nakládání s veřejnými prostředky. Tato sdělení může zasílat i vedoucím představitelům kontrolovaných orgánů a organizací. Nápravné prostředky jsou však plně v kompetenci vedení příslušné instituce. U podniků a institucí, které podléhají jeho kontrolním pravomocím a které mají povinnost podávat Národní radě výroční zprávy, má Spolkový účetní dvůr povinnost každé dva roky shromáždit informace o průměrných příjmech členů řídicích a dozorčích orgánů. Spolkový účetní dvůr má vlastní útvar interního auditu.

1.2.4.2 Zemské účetní dvory a městský účetní dvůr ve Vídni

Zemské účetní dvory spolkových zemí fungují podobným způsobem. Každá spolková země má vlastní orgán externího finančního auditu, který se Spolkovým účetním dvorem úzce spolupracuje na principu rovnosti. Zemské účetní dvory provádí výkonnostní audity veřejných účtů a prostředků. Zaměřuje se na to, zda veřejné výdaje splňují všechny náležitosti stanovené právními předpisy a zda byly veřejné prostředky použity úsporně, hospodárně a účinně.

Audity zemských účetních dvorů se stejně jako kontroly Spolkového účetního dvora zaměřují **na ověřování správnosti číselných údajů, souladu s právními předpisy a naplnění principů úspornosti, hospodárnosti a účelnosti podle čl. 126b odst. 5 Spolkové ústavy.**

1.2.4.3 Kontrola územní samosprávy

Z důvodu zajištění ochrany ústavních práv občanů a kontroly, aby municipality nepřekračovaly jim přiznané kompetence a vykonávaly úkoly, jež jsou jim stanoveny zákonem, **Spolková ústava v čl. 119a odst. 1 přiznává Spolku a zemským vládám právo dozoru nad obcemi.** V některých zemích byla tato kontrola přenesena na okresy. Na úrovni místní samosprávy vykonávají externí kontrolu kontrolní instituce/kontrolní kanceláře. Kontrolní orgán může zrušit nezákonné akty nebo úkony municipalit. Kontrolní orgány mají rovněž právo dohlížet na řízení obcí, tedy kontrolovat (dozor nad):

- **zákonnost**, tj. zda místní orgány porušují zákony a vyhlášky (spolkové nebo zemské) a zda nepřekračují svou oblast působnosti - právní kontrola;
- **hospodaření obcí s ohledem na šetrnost, hospodárnost a účelnost.**

O zjištěných kontrolních výsledcích je poté informován starosta, který je přednese zastupitelstvu a do tří měsíců musí kontrolní orgán informovat o opatřeních, která byla učiněna k nápravě zjištěných nedostatků. Obce se mohou proti opatřením v oblasti kontroly odvolat ke správnímu a nejvyššímu soudu. Rovněž občané se mohou dovolávat nápravy aktů municipalit u kontrolního orgánu. V případě, že se nějaký subjekt domnívá, že byl poškozen jednáním místních samosprávných orgánů, může se do dvou týdnů dovolávat nápravy. Tato stížnost může být přednesena hierarchicky výše postaveným orgánům až po vyčerpání všech ostatních možností k nápravě záležitosti prostřednictvím obecní rady a zastupitelstva. Stejně tak se mohou občané dovolávat nápravy i proti aktům přijatým vyššími úrovněmi samosprávy. V případě, že jsou již veškeré takovéto možnosti vyčerpány, mohou se občané v poslední instanci obrátit na správní nebo nejvyšší soud.

1.2.4.4 Koordinace a spolupráce mezi kontrolními institucemi

Výroční zprávy

Každoročně předkládá Spolkový účetní dvůr spolkovému parlamentu výroční zprávu, která hraje důležitou roli při rozhodování parlamentu o tom, zda schválí státní závěrečný účet předložený vládou. Výroční zpráva Spolkového účetního dvora je každoročně zveřejňována celá. Zemské účetní dvory také zveřejňují své výroční zprávy. Před zveřejněním si své výroční zprávy mezi sebou vymění Spolkový účetní dvůr a ostatních 9 zemských účetních dvorů. **Pro tyto výměny a další spolupráci se v současné době připravuje digitální platforma pro sdílení reportů a informací (výsledky auditů i podpůrné podklady apod.) mezi auditory Spolkového účetního dvora a zemskými účetními dvory.**

Koordinace plánů kontrol

Duplicity se koordinují na regionálních setkáních, která jsou zaměřená právě na koordinaci kontrol. Spolkový účetní dvůr a zemské účetní dvory tak vzájemně spoléhají na výsledky svých kontrol a celé je to založeno na důvěře, není upraveno zákonem. Než se auditní zpráva zveřejní, zpravidla probíhá nejprve diskuze, aby pak bylo možné se na sebe navzájem spolehnout a aby bylo jisté, že výsledku bylo dosaženo na základě stejných metod apod.

Spolkový účetní dvůr usiluje o spolupráci a koordinaci se všemi úřady. S jinými kontrolními orgány ale zatím Spolkový účetní dvůr nespolupracuje. Z neexistence kooperace vznikají problémy duplicitních kontrol. Problémy jsou u malých subjektů, které jsou zatíženy množstvím kontrol. Kontrola peněžních prostředků z Evropské unie probíhá mimo Spolkový účetní dvůr.

Vztahy interního auditu s externím auditem (Spolkový účetní dvůr)

Oddělení interního auditu Spolkového ministerstva financí má svůj roční plán auditu neformálně koordinován se Spolkovým účetním dvorem, kterému předkládá výroční zprávu. Když Spolkový účetní dvůr kontroluje téma již prověřené v rámci interního auditu, jsou předkládány zprávy z auditu. V takových případech vede Spolkový účetní dvůr úvodní diskusi s interními auditory.

1.2.5 Kontrola finanční podpory

Subjekty, které čerpají nebo plánují čerpat finanční podporu z národního rozpočtu, nebo finanční prostředky z Evropské unie, mohou být obecně kontrolovány Spolkovým účetním dvorem, zemskými účetními dvory nebo kontrolní institucí na úrovni místní samosprávy.

1.2.5.1 Audit finančních prostředků z EU

Audit finančních prostředků z Evropské unie v oblasti zemědělství, regionálního rozvoje a rybářství vykonává Spolkové ministerstvo pro zemědělství, regiony a cestovní ruch (dále jen „Spolkové ministerstvo pro zemědělství“). Za všechny kontroly finančních prostředků z Evropské unie je zodpovědná platební agentura. Hlavním fondem v Rakousku je zemědělský fond a příjemci dotací jsou převážně menší zemědělské podniky. Spolkové ministerstvo pro zemědělství provádí na základě požadavku Evropské unie výkonnostní audit (nikoliv finanční audit) a je také zodpovědné za kontroly, které provádějí místní vlády. Kontroly na místě Spolkového ministerstva zemědělství probíhají na základě vyhodnocení rizik i náhodně, popř. formou "mystery shopping" pro vyzkoušení, zda fungují správně procesy v platební agentuře. Podle vyjádření zástupce Spolkového ministerstva zemědělství se jediný problém u kontrol na místě týkal správného načasování kontrol platební agentury (platební agentury často nechodí na kontroly v době, kdy je to nejvhodnější, a to především z kapacitních důvodů). Jako nejčastější jsou evidovány chyby v procesu zadávání veřejných zakázek.

Finanční toky z Evropské unie přerozděluje Spolkové ministerstvo financí.

Interní audit Spolkového ministerstva zemědělství zpracovává **roční report**, ve kterém prezentuje a zdůrazňuje přidanou hodnotu interního auditu – tj., jak se auditovaná oblast zlepšila po auditu a po zapracování doporučení interního auditu. Interní audit má 10 auditorů na kontrolu finančních prostředků z EU a 5 auditorů na kontrolu prostředků v oblasti rybářství. Audity Evropské unie se zaměřovaly především na nejasnosti v implementaci Evropských směrnic do legislativy Rakouska.

1.3 Podstatné rysy systému řízení a kontroly veřejných financí v Rakousku

Hodnocení, které z rozdílných aspektů systému řízení a kontroly veřejných financí v jednotlivých státech lze považovat za silné či slabé stránky a srovnání s Českou republikou, bude především předmětem veřejných konzultací a diskuse se zainteresovanými subjekty v další části Projektu. Pro hodnocení silných a slabých stránek slouží následující výčet jako přehled podstatných rysů rakouského systému řízení a kontroly veřejných financí, kterými se odlišuje od systému českého:

- *V rakouské legislativě neexistuje právní úprava systému řízení a veřejných financí, která by rozlišovala jeho složky.*
- *Rakousko nezavedlo žádné zvláštní harmonizační opatření na spolkové úrovni, není zavedena obdoba centrální harmonizační jednotky.*
- *Koncepce veřejné vnitřní kontroly v Rakousku je postavena na principu manažerské odpovědnosti založené na principu legality v hierarchické a monokratické struktuře veřejné správy a v jejích kontrolních a koordinačních nástrojích.*

- Řízení rozpočtu je zaměřené na výkon a řízení úřadů na výsledek, přičemž platí 4 zásady: zaměření na výsledek, transparentnost, efektivita a věrné zobrazení finanční situace státu.
- Pro řízení rizik byl na Spolkovém ministerstvu financí zřízen v roce 2013 samostatný útvar pro řízení rizik.
- Ve spolkových zákonech jsou uvedena jen některá stručná základní ustanovení týkající se nastavení vnitřního kontrolního systému jako např., že
  - audit Spolkového účetního dvora se má týkat kontroly správnosti číselných údajů, kontroly souladu s právními předpisy a naplnění principů úspornosti, hospodárnosti a účelnosti;
  - vedoucí rozpočtových úřadů a účetní agentury má povinnost zřídit a provozovat systém vnitřní kontroly;
  - rozpočtové orgány musí využívat k provádění účetních úkonů Spolkovou účetní agenturu a vedoucí rozpočtových orgánů mají povinnost zřídit a provozovat systém vnitřní kontroly; nebo
  - na spolkovém ministerstvu může být zřízen interní audit.
- Podrobná pravidla procesu vnitřního kontrolního systému (řídící kontrola, interní audit) nejsou v Rakousku zákonem více upravena a tento proces funguje na dobrovolné bázi, jelikož odpovědnost je na manažerovi (vedoucím entity).
- Pravidla interního auditu vychází z Mezinárodních standardů pro profesní praxi interního auditu (IPPF od IIA).
- Interní audit nebyl v Rakousku nikdy rozvíjen jako součást veřejné vnitřní kontroly.
- Zavedení interního auditu je ve veřejné správě na spolkové úrovni fakultativní, nicméně všechna spolková ministerstva mají funkci interního auditu zavedenou.
- Úprava konkrétních procesních pravidel pro výkon interního auditu, práv a povinností interních auditorů nebo požadavků na výstupy interního auditu je ponechána na jednotlivých ministerstvech.
- Oddělení interního auditu jednotlivých spolkových ministerstev mezi sebou navzájem nespolupracují a výsledky nesdílí.
- Roční plán interního auditu Spolkového ministerstva financí rozděluje všechny audity na auditní týmy, práce v nich je projektově řízená a výkon auditu je rizikově orientován.
- Do interních auditů Spolkového ministerstva financí lze zapojit ze Spolkového ministerstva financí i další odborníky (konzultanty) specializované na danou oblast, kteří se ale nestávají součástí týmů.
- Hodnocení kvality interního auditu Spolkového ministerstva financí funguje na dobrovolné bázi a každé čtyři roky je provedeno externí hodnocení kvality podle mezinárodních standardů IIA.
- Interní audit Spolkového ministerstva financí svůj roční plán auditu neformálně koordinuje se Spolkovým účetním dvorem, kterému předkládá výroční zprávu. Když Spolkový účetní dvůr kontroluje téma již prověřené v rámci interního auditu, jsou mu předkládány zprávy z auditu, které s interním auditem diskutuje.
- Přidaná hodnota interního auditu spočívá především v tom, že vedoucímu auditovaného útvaru dokáže interní auditor srozumitelně vysvětlit doporučení interního auditu. Před zveřejněním auditní zprávy probíhá podrobná diskuze mezi interním auditorem a vedoucím auditovaného útvaru, na které si objasňují a vysvětlují výsledky auditu. Podle vyjádření zástupců interního auditu Spolkového ministerstva financí je vzájemné porozumění mezi interním auditorem a auditovaným subjektem

zcela zásadní pro vnímání interního auditu jako služby přidávající hodnotu dané organizaci.

- *V návaznosti na tyto diskuze mezi interními auditory a auditovaným subjektem před vydáním auditní zprávy je dalším krokem ke zlepšení kvality interního auditu vyplnění dotazníku zpětné vazby, který vyplňuje auditovaný subjekt pro interní audit, a odpovědi jsou využívány pro zvýšení kvality dalších auditů.*
- *V Rakousku jsou zřizovány agentury k zajištění plnění úkolů na centrální úrovni, jsou součástí ministerstev nebo stojí nezávisle mimo strukturu vlády. Spolková účetní agentura mimo jiné vede účetnictví spolkovým ministerstvům, nejvyšším institucím státu (prezidentská kancelář, parlamentní správa, ústavní soud, nejvyšší správní soud, Spolkový účetní dvůr) a právnickým osobám spravovaným spolkovou vládou, zpracovává platby a je odpovědná za výkon vnitřní kontroly související s těmito službami.*
- *Spolkový účetní dvůr, zemské účetní dvory a kontrolní instituce na úrovni místní samosprávy kontrolují rozpočtové a hospodářské řízení spolku, spolkových zemí a obcí. Jejich hlavním úkolem je ukázat způsoby, jak lze státní úkoly provádět účinněji a efektivněji. Audity jsou zaměřeny na kontrolu správnosti číselných údajů, kontrolu souladu s právními předpisy a naplnění principů úspornosti, hospodárnosti a účelnosti.*
- *Spolkový účetní dvůr je přímo podřízen Národní radě tedy zákonodárnému orgánu, který a spolková vláda mohou po Spolkovém účetním dvoře požadovat provedení kontroly u určitého subjektu.*
- *Spolková ústava přiznává Spolku a zemským vládám právo dozoru nad obcemi. V některých zemích byla tato kontrola přenesena na okresy. Na úrovni místní samosprávy vykonávají externí kontrolu kontrolní instituce/kontrolní kanceláře. Kontrolní orgán může zrušit nezákonné akty nebo úkony municipalit. Kontrolní orgány mají rovněž právo dohlížet na řízení obcí, tedy kontrolovat*
  - *zákonnost, tj. zda místní orgány porušují zákony a vyhlášky (spolkové nebo zemské) a zda nepřekračují svou oblast působnosti - právní kontrola; a*
  - *hospodaření obcí s ohledem na šetrnost, hospodárnost a účelnost.*
- *Spolkový účetní dvůr spolupracuje a pravidelně koordinuje kontroly se všemi 9 zemskými účetními dvory na regionálních setkáních zaměřených na koordinaci kontrol. Pro tyto výměny a další spolupráci se v současné době připravuje digitální platforma pro sdílení reportů a informací mezi auditory Spolkového účetního dvora a zemskými účetními dvory.*
- *Finanční toky z Evropské unie přerozděluje Spolkové ministerstvo financí a kontrola finančních prostředků z Evropské unie probíhá mimo Spolkový účetní dvůr a zajišťuje ji Platební agentura.*
- *Audit finančních prostředků z Evropské unie v oblasti zemědělství, regionálního rozvoje a rybářství vykonává Spolkové ministerstvo pro zemědělství, regiony a cestovní ruch. Hlavním fondem v Rakousku je zemědělský fond a příjemci dotací jsou převážně menší zemědělské podniky.*
- *Spolkové ministerstvo pro zemědělství, regiony a cestovní ruch provádí na základě požadavku Evropské unie výkonnostní audity (nikoliv finanční audity) a je také zodpovědné za kontroly, které provádějí místní vlády. Kontroly na místě Spolkového ministerstva zemědělství probíhají na základě vyhodnocení rizik i náhodně, popř. formou "mystery shopping" pro vyzkoušení, zda správně fungují procesy v Platební agentuře.*

2 Seznam příloh

Všechny přílohy Analýzy jsou přiloženy jak v originálním znění, tak v automatizovaně přeložené české verzi. Přílohy v anglickém jazyce nejsou překládány.

Příloha č.:

1. Dotazník o finanční kontrole a auditu vyplněný za Rakouskou republiku
2. Spolková ústava (das Bundes-Verfassungsgesetz - B-VG)
3. Zákon o spolkových ministerstvech (das Bundesministeriengesetz - BMG)
4. Zákon o spolkovém rozpočtu (das Bundeshaushaltsgesetz – BHG 2013)
5. Zákon o Spolkovém účetním dvoře (das Rechnungshofgesetz - RHG)
6. Zákon o Spolkové účetní agentuře (das Buchhaltungsagenturgesetz - BHAG-G)
7. Směrnice pro vnitřní kontrolní systém (Leitfaden Korruptionsbekaempfung und IKS)
8. Prezentace – Finance management and control system in Austria (26. - 27. 4. 2022)
9. Prezentace – International activities of the Austrian Court of Audit (27. 4. 2022)
10. Prezentace – Court of Audit Austria (27. 4. 2022)
11. Prezentace – Audit of the federal budget and the federal financial statement (27. 4. 2022)
12. Prezentace – Audit of EU funds (27. 4. 2022)